

Janika Siro

Matkareportaasi – Pääkallopylväiden ja kylkiluukynttelikköjen kappeli

Pienessä tšekkiläisessä Kutna Horan kaupungissa seisoo ulkoisesti vaatimaton katolinen kappeli. Itse kirkko on hieman haastavaa löytää, parkkipaikasta puhumattakaan. Näennäisestä koruttomuudesta huolimatta kyseessä on varsin erityislaatuinen paikka – Sedlecin ossuaari, jonka sisäpuoli on koristeltu ihmisluin.

Pääsin käymään Sedlecin luukirkossa viime elokuussa, kun pakkasin poikaystäväni autoon ja lähdimme kuukauden roadtripille Itämeren ympäri. Huolellinen suunnittelutyö maksoi itsensä takaisin – esimerkiksi tätä paikkaa ei juuri tavallisissa matkaoppaissa mainostettu syrjäisen sijaintinsa ja ainutlaatuisen luonteensa vuoksi. Sedlecin luukirkolla on takanaan vuosisatojen historia, mutta nykyisen ulkomuotonsa se sai vuonna 1870 puunleikkaaja Frantisek Rintin kädestä. Kappelissa on arvioitu olevan ainakin 40 000 eri ihmisen luita, mutta villeimmät arviot yltävät lähelle sataa tuhatta. ”Dark tourism”- ja vaihtoehtoturismi-sivustoja läpi käytyäni vakuutuin siitä, että Sedleciin oli päästävää, tuli matkalle lisämittaa muutama sata kilometriä tai ei: miten voisi kieltäytyä mahdollisuudesta päästä näkemään katolinen kappeli, jonka katosta roikkuu yksityiskohtainen, muun sisustuksen tapaan luista koottu kattokruunu?

Yllättävän pitkä jonotus palkittiin parin euron pääsylippujen lunastuksen jälkeen. Näky oli uskomattoman vaikuttava: kauniin valkeita luita monimutkaisissa, siroissa muodostelmissa. Entisen omistajasuvun vaakuna, kerroksittaiset kattokoristeet, pääkallopylväät ja muut luuornamentit luovat kappelille henkeäsalpaavan tunnelman. Paikan kruununjalokivessä, kattokruunumaisessa kynttelikössä, on asiantuntijoiden mukaan vähintään yksi kappale jokaista ihmiskehossa esiintyvää luita. Valitettavasti juuri kynttelikkö oli elokuussa restauroitavana, enkä päässyt näkemään sitä. Pienestä pettymyksestä huolimatta kirkko oli ehdottomasti visiitin arvoinen ja samalla yksi hienoimpia nähtävyyksiä 7000 kilometrin matkamme varrella. Yöpöytääni koristaakin tätä nykyä kaksi kynttilänjalkaa, joiden ulkomuoto henkii kirkon ilmapiiriä: ensivilkaisulla huomaa sulavalinjaisuuden ja kauniin muotoilun, mutta lähempi tarkastelu paljastaa kynttilänjalkojen rakentuvan miniatyyriluista.

Vierailijalle selviää ossuaarissa varsin helposti hänen oma paikkansa historian kulussa: ihminen on kuolevainen ja verrattain lyhytikäinen, mutta toisaalta jonakin päivänä omatkin luut saattavat koristaa kirkkoa konkretisoiden sukupolvien ja ihmismassojen kulun kyseisellä paikalla. Sisällä kappelissa aika tuntuu seisahtuneen jo kauan sitten. Turistien supina ja kameroiden salamavalojen välke luonnollisesti hieman häiritsivät tunnelmaan pääsemistä, mutta kaikkiaan Sedlecin luukirkko oli samaan aikaan sekä seesteinen että henkeäsalpaava kokemus – pienellä, niskavilloja nostattavalla lisämausteella.

Kirjoittaja on juuri 21 täyttänyt kulttuurihistorian opiskelija, jonka kandi on tarkastelun alla ja gradun kirjoittamiseen tartutaan ensi syksynä.